

Załącznik do Uchwały Nr VIII/101/2007
Rady Powiatu w Gryfinie
z dnia 31.05. 2007r.

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W GRYFINIE**

Powiatowy program pomocy społecznej

**KIERUNKI ZMIAN W POWIECIE GRYFIŃSKIM W ZAKRESIE TWORZENIA
LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
NA LATA 2007 -2010"**

Gryfino, maj 2007 r.

SPIS TREŚCI:

	strona:
I. WSTĘP	3
II. Charakterystyka środowiska i mieszkańców	4
III. Diagnoza środowiskowa i mapa problemów.....	5
IV. Cel e programu	7
V. Reorganizacja i przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne	8
VI. Organizowanie procesu usamodzielnienia się wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych.....	11
VII. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem do różnych form opieki rodzinnej.....	13
VIII. Zorganizowanie lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie.	14
IX. Utworzenie zintegrowanej sieci poradnictwa specjalistycznego.....	17
X. Przewidywane efekty	18
XI. Planowane źródła finansowania.	20
XII. Koordynator i uczestnicy programu	20
XIII. Zakończenie.....	20
XIV. Harmonogram działań w zakresie realizacji i programu	22

I. WSTĘP

Powiatowy program pomocy społecznej dotyczący "Kierunków zmian w Powiecie Gryfińskim w zakresie tworzenia lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną" opracowano w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego oraz konsultacje z placówkami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

Opracowany program jest zgodny z założeniami "Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2007-2015" oraz z ogólną koncepcją strategii na poziomie województwa, a także z kierunkami polityki prorodzinnej państwa.

Korelacja tych programów daje szansę na wspólne pozyskiwanie dodatkowych środków budżetowych zaplanowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na wspieranie i realizację programów dotyczących budowania powiatowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, który ukierunkowany jest na eliminowanie dysfunkcji wychowawczej rodziny oraz tworzenie kompleksowego systemu opieki ze szczególnym uwzględnieniem takich celów jak:

- - tworzenie wielofunkcyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym placówek wsparcia dziennego,
- przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne,
- osiąganie standardu wychowania oraz standardu usług opiekuńczo-wychowawczych świadczonych w placówkach,
- zlecenie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym.

Z uwagi na fakt, że na mocy ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej z dnia 8 grudnia 2006r. (Dz. U. 2006 Nr 249, poz.1831) w art. 154 ust. 7 otrzymał brzmienie:

„Placówki opiekuńczo-wychowawcze, które nie osiągają standardu, są obowiązane do opracowania programu naprawczego do końca 2007r.", oraz po ust. 7 dodano ust. 7a w brzmieniu: „Placówki opiekuńczo-wychowawcze, które nie osiągają wymaganego standardu, są obowiązane do realizacji programu naprawczego do dnia 31 grudnia 2010r."

W roku 2007 planowana jest relokacja placówki socjalizacyjnej z miejscami interwencyjnymi z Binowa do Chojny i utworzenie tam placówki wielofunkcyjnej, zgodnie z obowiązującymi standardami w tym zakresie.

Działające na terenie Powiatu Gryfińskiego dwie publiczne placówki socjalizacyjne w Binowie i w Trzcińsku Zdroju opracowały i realizują programy naprawcze.

W związku z planowaną relokacją placówki z Binowa do Chojny opracowano nowy program naprawczy dla tej placówki, który został przyjęty uchwałą nr XXIII/292/2005 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 30 kwietnia 2005r.

Powiat Gryfiński w ramach Kontraktu Wojewódzkiego złożył wniosek na zadanie pn. „Przystosowanie budynku internatu w Chojnie na potrzeby wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej”, na zadanie to na mocy uchwały nr 749/06 z dnia 19 sierpnia 2006r. powiat przeznaczył dofinansowanie w wysokości 300.000,00 zł.

Środki finansowe w w/w wysokości przeznaczone na to zadanie są zarezerwowane w budżecie powiatu jako środki niewygasające i przeznaczone do wykorzystania do czerwca 2007r.

Ponadto powiat na to zadanie otrzymał środki finansowe w kwocie 310.000,00 zł, z czego udało się wykorzystać kwotę 150 000,00 stanowiącą prawie 50 % w/w wartości i jednocześnie 50 % środków, w ramach których zakupiono wyposażenie pokoi mieszkalnych i aneksów kuchennych w Domu Dziecka w Chojnie; między innymi: meble, pralki, lodówki, kuchenki elektryczne, mikrofalowe itp.

Istotną więc w 2007 r. będzie realizacja zadań:

- a) relokacja placówki z Binowa do Chojny,
- b) rozpisanie konkursów na prowadzenie w drodze zlecenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym
- c) usamodzielnianie wychowanków opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawczy itp. całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, gdy umieszczenie w nich nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu,
- d) tworzenie grup usamodzielniających stanowiących formę organizacyjną placówki przeznaczoną dla dzieci w wieku 14 – 18 lat,
- e) przechodzenie z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem do różnych form opieki rodzinnej: w tym nabór i szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych w celu prowadzenia rodzin zastępczych:
  - spokrewnionych z dzieckiem,
  - niespokrewnionych z dzieckiem
  - zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem (wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego).
- f) rozszerzenie poradnictwa dla rodzin biologicznych i rodzin zastępczych,
- g) tworzenie warunków do prowadzenia placówek wsparcia dziennego.

Opracowany program zawiera diagnozę środowiska, zaktualizowaną bazę danych w zakresie funkcjonowania na terenie Powiatu Gryfińskiego placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych oraz mapę problemów dotyczących tego zagadnienia, a także propozycje działań w tym zakresie.

W celu osiągnięcia powodzenia w realizacji założonych celów, do współpracy zaproszone zostaną instytucje, placówki oraz organizacje pozarządowe, które w swoich zadaniach statutowych służą pomocą rodzinie i dziecku.

W załączeniu opracowano harmonogram planowanych działań uwzględniający współrealizatorów tego programu, dając tym samym szanse dla poszczególnych instytucji, placówek i partnerów społecznych - organizacji pozarządowych, na przyłączenie się do realizacji lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

II. Charakterystyka środowiska i mieszkańców

Powiat Gryfiński liczył w 2004r. (stan na dzień 31.XII.) około 82.916 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia na terenie powiatu wynosi 44 osoby na 1 km .

Analiza struktury wieku ludności powiatu wykazała, że dominującą grupą ludności są osoby w wieku produkcyjnym, których odsetek na terenie powiatu w końcu 2004r. wynosił 60 %. Tendencją negatywną z punktu widzenia potencjału ludności jest stale malejąca liczba osób najmłodszych, a więc w wieku przedprodukcyjnym. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że wśród około 83.000 osób zamieszkujących powiat, aż 13% to osoby dotknięte problemem niepełnosprawności.

Nateżenie zjawiska niepełnosprawności rośnie wraz z wiekiem. Wśród osób niepełnosprawnych - 49,3% stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Istotnym zagadnieniem z punktu widzenia diagnozowania potrzeb powiatu w zakresie jego rozwoju, czy też tworzenia programów pomocowych, jest również ocena struktury

ludności wg poziomu wykształcenia. Z danych zamieszczonych w uzupełnieniu "Rocznika statystycznego Województwa Zachodniopomorskiego" z 2005r. wynika:

- w 2004r. odnotowano 11.124 osoby aktywne zawodowo, stopień wykształcenia, kwalifikacji zawodowych ludności powiatu - zarejestrowanych bezrobotnych jest nie zadawalający. Dominującą grupą z liczby 9.662 mieszkańców, są osoby posiadające wykształcenie podstawowe, około 3.775 osób (ukończone lub nie) oraz zasadnicze zawodowe, które posiada około .190 osób. Wykształceniem średnim i policealnym wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy legitymuje się około 728 mieszkańców powiatu. Stan powyższy jest istotną barierą ograniczającą możliwości zatrudnienia, a na podkreślenie zasługuje fakt, że większość z nich korzysta z pomocy społecznej.

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że poważnym problemem społeczno-ekonomicznym jest bezrobocie, szczególnie na terenach gdzie nastąpiła likwidacja gospodarstw rolnych w latach 1990-1995.

Analiza struktury bezrobotnych pod względem poziomu wykształcenia wykazała, że zdecydowanie dominującą grupą są osoby o najniższych kwalifikacjach, stanowią one około 61,23% ogółu osób pozostających bez pracy. Natomiast wg analizy miejsca zamieszkania bezrobotnych, zdecydowanie dużą grupę stanowią osoby zamieszkujące tereny wiejskie., wynosi ona 76 % ogółu osób pozostających bez pracy, co związane jest z brakiem jakichkolwiek ofert zatrudnienia dla byłych pracowników PGR-ów.

Z problemem bezrobocia związane jest ściśle zagadnienie poziomu ubóstwa, a co za tym idzie osoby bezrobotne to przede wszystkim klienci pomocy społecznej.

Z informacji uzyskanych z *MOPS/GOPS* wynika, że na koniec 2005r. korzystających ze świadczeń pomocy społecznej było 9.069 osób, co oznaczało, że co 9 mieszkańiec naszego powiatu korzysta z usług i świadczeń pomocy społecznej, z czego 6.247 osób to mieszkańcy wsi.

Bezrobocie jest zjawiskiem wysoce niepokojącym, gdyż w ślad za bezrobociem podąża niewydolność wychowawcza rodzin, patologia społeczna, na którą składają się takie niepokojące zjawiska jak: czyny przestępcze nieletnich, przemoc domowa skutkująca ograniczaniem praw rodzicielskich i koniecznością zapewnienia dzieciom opieki w rodzinach zastępczych i różnych rodzajach placówek opiekuńczo-wychowawczych.

III. Diagnoza środowiska i mapa problemów

Podejmując działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami opracowało „Powiatową strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2007-2015”, gdzie zdiagnozowano środowisko lokalne a także określono potrzeby w tym zakresie.

Z diagnozy środowiska wynika mapa problemów:

- Wraz ze wzrostem bezrobocia w niepokojący sposób rośnie liczba osób wchodzących w konflikt prawem i popełniających czyny karalne. Z informacji uzyskanych od Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie wynika, że nastąpił wzrost przestępczości wśród nieletnich. Były to szczególnie wykroczenia typu: włamania, kradzieże, pobicia, handel narkotykami.
- Analizując stopień przestępczości wśród nieletnich należy zauważyć tendencję wzrostową.
- Z uwagi na niski poziom życia mieszkańców oraz rosnącą patologię społeczną w rodzinach dochodzi często do nieporozumień i awantur kończących się interwencją policji.
- W roku 2006 odnotowano około 456 interwencji domowych, w których stroną poszkodowaną były dzieci i kobiety, doznające przemocy fizycznej czy psychicznej.
- Skalę problemu odzwierciedla liczba osób i rodzin znajdujących się pod dozorem kuratora sądowego. Z uwagi na fakt, że wzrasta liczba rodziców, którym Sąd

Rodzinny z uwagi na rażące zaniedbania ogranicza lub pozbawia całkowicie władzy rodzicielskiej, jednocześnie wzrasta liczba dzieci kierowanych do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których to placówkach ze względu na standaryzację brakuje miejsc dla kierowanych dzieci.

- W 3 placówkach na terenie naszego powiatu posiadamy 96 miejsc (43 + 43 + 10) .
W roku 2006 Starosta Gryfiński na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego wydał 26 skierowań do placówek, z czego 15 dzieci umieszczono w placówkach na terenie innych powiatów.
- W placówkach na terenie innych powiatów także brakuje miejsc. Problem dotyczy więc braku około 30 wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego powiatu., gdyż zgodnie z obowiązującą standaryzacją w placówce socjalizacyjnej powinno przebywać nie więcej niż 30 dzieci.
- Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że na skutek destrukcyjnego wpływu środowiska, obserwuje się narastający problem dotyczący dzieci i młodzieży związany z narkomanią, przynależnością do sekt, itp.
- Z rejestru policji wynika, że w 2005r. odnotowano 63 nieletnich, którzy naruszyli ustawę o narkomanii, w większości przypadków znaleziono u tych osób środki odurzające.
- Jednym z powodów, który ma bezpośredni wpływ na uleganie młodzieży destrukcyjnym wpływom środowiska jest brak odpowiedniej liczby placówek niosących pomoc dzieciom i młodzieży, ukazujących alternatywne formy zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie na wsiach. O potrzebie utworzenia takich miejsc świadczą liczne sygnały wpływające od dzieci , młodzieży, rodziców i nauczycieli.

Analizując powyższą sytuację, dotyczącą zjawiska bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu wykształcenia i coraz częstszego wchodzenia w konflikt z prawem szczególnie osób nieletnich nasuwa się następujący wniosek:

- Wymienione problemy powodują wśród dzieci i młodzieży poczucie bezradności, braku wiary we własne siły, nie widać też chęci zmiany swojej sytuacji życiowej.

Korzystanie przez dłuższy czas ze świadczeń pomocy społecznej, które w pewnym momencie stają się głównym źródłem utrzymania rodziny, uzależnia tę rodzinę i ogranicza jej twórcze myślenie i działanie w kierunku zmiany i poprawy sytuacji życiowej.

Wytwarza się następujący schemat:

- Niski poziom wykształcenia zdecydowanej części ludności powiatu jest między innymi przyczyną wysokiego bezrobocia, czego z kolei odzwierciedleniem jest znaczna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Brak motywacji do nauki i podejmowania pracy ze strony młodzieży pozostającej przez dłuższy okres pod opieką rodziców, prowadzi coraz częściej do wkraczania na drogę przestępstw (kradzieże, włamania) i staje się niejednokrotnie sposobem na łatwe życie.

Tworzenie takiego modelu społecznego jest wynikiem braku prawidłowych wzorców w dotkniętej patologią społeczną rodzinie. W społeczeństwie charakteryzującym się wysokim procentem bezrobocia i ubóstwa, spotyka się często wiele rodzin dysfunkcyjnych. Rodziny te określane są przez Sąd Rodzinny jako niewydolne wychowawczo, czyli nie wypełniające podstawowych obowiązków opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci.

W konsekwencji takiego działania, dzieci pochodzące z tych rodzin umieszczane są w rodzinach zastępczych, bądź w innych formach opieki instytucjonalnej.

W celu uniknięcia konieczności izolowania dzieci od rodziców naturalnych i umieszczania ich w placówkach, należy stworzyć silny system wspierania rodzin naturalnych. W tym celu istotne byłoby umożliwienie rodzinom potrzebującym wsparcia,

łatwego dostępu do specjalistów np. psychologa czy pedagoga oraz nieodpłatne korzystanie z poradnictwa i systemowej terapii rodzinnej.

Ponieważ zdarzają się sytuacje, w których nie uniknione jest odizolowanie dziecka od rodziny i zapewnienie mu opieki całodobowej, najbardziej pożądanym sposobem jest umieszczenie go w różnych formach opieki zastępczej, placówce wsparcia dziennego czy tygodniowego, pogotowiu rodzinnym, a w ostateczności w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, do czasu unormowania jego sytuacji prawnej.

Podążając za kierunkami polityki prorodzinnej, jak też za wymogami ustawy o pomocy społecznej, należy podejmować działania w zakresie reorganizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych w kierunku przechodzenia do rodzinnych form opieki, oraz przekształcania placówek socjalizacyjnych w placówki wielofunkcyjne, dostosowane do potrzeb środowiska lokalnego, jak również zlecenie prowadzenia tych placówek podmiotom niepublicznym. Placówki, które osiągną wymagany standard opieki, są zarejestrowane w rejestrze wojewody - będą mogły być prowadzone przez organizacje pozarządowe.

W Powiecie Gryfińskim funkcjonują 2 placówki publiczne opiekuńczo-wychowawcze zapewniające opiekę 86 wychowankom: w Binowie - 40 miejsc socjalizacyjnych + 3 miejsca interwencyjne, w Trzciesku Zdroju - 43 miejsca socjalizacyjne, oraz Rodzinny Dom Dziecka w Gardnie - placówka niepubliczna zapewniająca 10 miejsc, w placówce tej przebywają dzieci z innych powiatów.

Zamierzeniem powiatu jest, aby zgodnie z założeniami standardu opieki i wychowania w każdej placówce publicznej przebywało nie więcej niż 30 dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka przebywały dzieci z naszego powiatu. W końcu 2007 r. po usamodzielnieniu się 5 wychowanków rodzinnego domu dziecka istnieje możliwość przekształcenia tej placówki w zawodową, wielodzietną rodzinę zastępczą.

Główne zadania:

- tworzenie na terenie miast powiatu samodzielnych grup mieszkaniowych dla wychowanków domu dziecka,
- pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków domów dziecka,
- tworzenie rodzin zastępczych działających w charakterze pogotowia rodzinnego dla dzieci od 0 do 1 roku życia,
- tworzenie rodzin zastępczych zawodowych ,
- utworzenie w D.Dz. w Chojnie i Trzciesku Zdroju oddziału dla małych dzieci,
- zlecenie prowadzenia placówek opiekuńczo - wychowawczych podmiotom niepublicznym.

Za tworzeniem rodzinnych form opieki nad dzieckiem przemawiają liczne argumenty, między innymi dotyczące problemu usamodzielnienia się wychowanków. Wiadomo, że dzieci opuszczające rodzinne domy dziecka oraz inne formy rodzinnej opieki nad dzieckiem mają większą szansę dalszego pozostawania pod opieką swoich "rodziców", a nawet otrzymania realnej pomocy w zakresie pozyskania mieszkania niż wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Na dzień dzisiejszy dużym problemem jest realizacja procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze. Środki finansowe z budżetu powiatu są niewystarczające na zapewnienie przysługującej wychowankom pomocy w procesie usamodzielniania (wyprawka w formie rzeczowej, pomoc pieniężna na zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu pracy i mieszkania).

Koniecznym staje się podejmowanie licznych przedsięwzięć w kierunku nawiązywania współpracy ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi i fundacjami w zakresie pozyskiwania środków na organizowanie pomocy wychowankom usamodzielniającym się.

Biorąc pod uwagę kierunki polityki prorodzinnej oraz analizując powyższe problemy nasuwa się wnioski mówiący o tym, że samorząd powiatowy odpowiedzialny za realizację określonych zadań z zakresu pomocy społecznej, powinien dążyć do jak najszybszego wprowadzenia zmian w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, jak również wybierania korzystnych ekonomicznie rozwiązań w tym zakresie.

IV. Cele programu

Cele główne:

1. Integracja działań środowiska lokalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
2. Utworzenie kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
3. Przekazanie w drodze konkursu prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych innym podmiotom.

Cele szczegółowe:

1. Reorganizacja i przekształcenie placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne.
2. Zlecenie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym.
3. Organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania się wychowanków opuszczających różne typy całodobowych placówek oraz rodziny zastępcze.
4. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem do różnych form rodzinnej opieki zastępczej.
5. Organizowanie lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu.
6. Tworzenie zintegrowanej sieci poradnictwa rodzinnego.

V. Reorganizacja i przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne

1. Zgodnie z zapisem art. 19 ust. 1, ust.3 i ust A ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych powiatu należy:
  - opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami,
  - organizowanie opieki w rodzinach zastępczych (. . .) ,
  - zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, także tworzenia i wdrażania programów pomocy dziecku i rodzinie.
2. Zgodnie z zapisem art. 112 ust. 1 w/w ustawy zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne - powiatowe centra pomocy rodzinie.
3. Zgodnie z zapisem art. 112 ust. 13 w/w ustawy, rada powiatu na podstawie wykazu potrzeb określonych w sprawozdaniach rocznych PCPR, opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będące realizatorem zadań powiatu w zakresie pomocy społecznej opracowało lokalny program pomocy społecznej w powyższym zakresie.

W celu zdiagnozowania problemu dokonano analizy dokumentacji dotyczącej:

* liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez powiat,

- * liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez inne podmioty,
- * liczby dzieci umieszczonych w placówkach na terenie naszego powiatu,
- * liczby dzieci umieszczonych w placówkach na terenie innych powiatów,
- * liczby dzieci z innych powiatów umieszczonych w naszych placówkach,
- * liczby rodzin zastępczych na terenie naszego powiatu,
- * liczby rodzin zastępczych na terenie innych powiatów,
- * liczby rodzin zastępczych biologicznych,
- * liczby rodzin zastępczych zawodowych pełniących rolę pogotowia opiekuńczego,
- * liczby rodzin zastępczych wielodzietnych zawodowych,
- * wiek dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych,
- * liczby dzieci umieszczonych w 2006r. w rodzinach zastępczych,

Powyższa analiza wykazała:

- na terenie powiatu funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka w Binowie i Trzciesku Zdroju, w każdej placówce obecnie przebywa po 43 dzieci,
- w placówce w Binowie są 3 miejsca interwencyjne,
- na terenie powiatu funkcjonuje 1 Rodzinny Dom Dziecka w Gardnie, posiada 10 miejsc, obecnie w placówce przebywa 10 dzieci, wszystkie dzieci pochodzą z innych powiatów, we wrześniu 2007r. usamodzielnia się 5 wychowankowie, w placówce będą wolne 4 miejsca,
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego powiatu przebywa 96 wychowanków,
- w placówkach na terenie innych powiatów przebywa 17 wychowanków,
- z innych powiatów w naszych placówkach przebywa 19 wychowanków,
- na terenie naszego powiatu funkcjonuje 127 rodzin zastępczych, w których umieszczono 154 dzieci,
- 127 dzieci z naszego powiatu umieszczone są w 107 rodzinach zastępczych biologicznych,
- 20 rodzin nie spokrewnionych, w których umieszczono 25 dzieci, na terenie naszego powiatu 2 rodziny pełnią rolę pogotowia rodzinnego, w rodzinach tych umieszczono 12 dzieci, z czego 4 przekazano do adopcji, 1 powróciło do rodziców biologicznych, 7 nadal przebywa w pogotowiu, w stosunku do 4 wszczęta została procedura adopcyjna.
- na terenie naszego powiatu funkcjonują 2 zawodowe wielodzietne rodziny zastępcze, w których przebywa 12 dzieci,
- w roku 2006 zawiano 11 nowych rodzin zastępczych.

Na dzień 1.02.07r. istnieje problem z umieszczaniem w naszych placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci w wieku od 0 do 3 lat. Na terenie naszego powiatu nie funkcjonuje taka placówka. Wskazane jest zatem, utworzenie na bazie istniejących domów dziecka, oddziałów dla małych dzieci lub pozyskanie zawodowej rodziny zastępczej, która przejąłaby funkcję rodzinnego pogotowia dla małych dzieci.

Kierunki polityki prorodzinnej oraz znolizowana ustawa o pomocy społecznej nakazują podejmowanie działań w zakresie przechodzenia z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem do różnych rodzinnych form opieki. Zgodnie z zapisem art. 80 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy, może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Placówki opiekuńczo-wychowawcze mają ulegać przekształceniu się

i podejmować realizację nowych form pracy z dzieckiem i rodziną. Ten kierunek działań ma doprowadzić do przekształcenia dużych domów dziecka w placówki wielofunkcyjne, dostosowane do potrzeb środowiska lokalnego. Domy dziecka w naszym powiecie podążają za nowym kierunkiem działań w zakresie organizowania systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, od 2004r. ulegają już pewnym przekształceniom. Zarząd Powiatu podjął decyzję o relokacji Domu Dziecka z Binowa do Chojny i utworzenie tam placówki wielofunkcyjnej z 30 miejscami całodobowymi, 6 miejscami interwencyjnymi i oddziałem wsparcia dziennego dla 10 wychowanków. Placówka będzie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych i posiada też samochód dostosowany do przewozu tego typu osób.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Trzcieńsku Zdroju funkcjonują grupy rodzinkowe.

Zgodnie z kierunkami polityki powiatu, na podstawie uchwały Nr XIX/235/04 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 10 listopada 2004r. określono tryb postępowania oraz zakres zadań, które mogą być zlecane podmiotom niepublicznym i na które to zadania podmioty te mogą uzyskać dotację. W związku z powyższym, zamierzeniem powiatu jest zlecenie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym, w ramach ogłoszenia konkursu ofert.

PCPR podjęło działania i co roku przeprowadza nabór i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, do dnia 31 stycznia 2007r. w szkoleniach wzięło udział 7 kandydatów na rodziny zastępcze z czego 3 rodziny nie podjęły się pełnienia tej funkcji. W dniu 01.02.2007r. na stronie internetowej powiatu i w prasie lokalnej o zasięgu wojewódzkim ogłoszono kolejny nabór na kandydatów na rodziny zastępcze.

Istotnym zadaniem byłoby utworzenie na bazie funkcjonujących domów dziecka "Ośrodka Interwencji Kryzysowej", niosącego pomoc i schronienie dzieciom dotkniętym szczególnie sytuacją losową, np. przemocą w rodzinie czy molestowaniem.

Wskazany również jest ukierunkowanie działalności placówek na pracę ze środowiskiem rodzinnym dziecka.

Ponadto programy naprawcze domów dziecka przewidują następujące zmiany:

- Chojna - placówka zapewnić będzie wymagany ustawowo standard opieki i wychowania dla 30 wychowanków, zapewniając im opiekę całodobową, łączyć będzie takie funkcje jak: wsparcie dzienne, interwencja, placówka socjalizacyjna, dzienna i całodobowe działania terapeutyczne skierowane na dziecko i rodzinę.
- Trzcieńsko Zdrój - wprowadzony jest system pracy z dzieckiem - rodzinkowy.

Przyjmując taki kierunek działań należy spodziewać się korzyści typu:

- nastąpi podniesienie jakości świadczonych usług między innymi: poprzez zbliżenie warunków bytowych i opieki do warunków środowiska rodzinnego,
- wychowankowie będą w pełni przygotowani do usamodzielnienia i wkroczenia samodzielnie w dorosłe życie,
- wzrośnie poczucie własnej wartości wychowanków,
- wzmocniona zostanie więź pomiędzy wychowawcą tzw. pracownikiem pierwszego kontaktu, a wychowankiem.

Wychodząc naprzeciw usamodzielnianym wychowankom należałoby również rozpatrzyć możliwość tworzenia grup mieszkaniowych (zakup mieszkania na terenie miasta) dla wychowanków domów dziecka w wieku 14 – 18 lat. Mieszkanie takie umożliwiłoby młodzieży wdrożenie się do samodzielnego życia pod okiem wychowawcy.

Zagrożeniem jednak może być brak akceptacji ze strony środowiska, w którym powstają takie mieszkania. Ten problem można jednak w odpowiedni sposób rozwiązać przygotowując wcześniej środowisko lokalne do planowanych zmian, a nawet włączając poszczególne instytucje czy też osoby w realizację tych zamierzeń.

Z uwagi na fakt, że kwestia organizowania opieki nad dzieckiem pozostaje w kompetencjach samorządów lokalnych, istotnym jest więc wybranie takiego kierunku działań, który by zapewniał jak najlepszą jakość opieki, jak również przyniósłby z czasem korzyści finansowe dla budżetu powiatu.

Biorąc pod uwagę fakt, że corocznie wzrasta koszt utrzymania dziecka w placówce, w roku 2001 wynosił około 1.400,00 zł.

Obecnie są placówki, gdzie koszt utrzymania dziecka wynosi ponad 3.000,00 zł., natomiast średnie świadczenie miesięczne w rodzinie zastępczej to kwota około 700,00 zł., w tym:

- wysokość pomocy pieniężnej od 1 października 2006r. wynosi miesięcznie dla podstawy 1.647 zł, w przypadku dziecka:

* do 7 lat - 60% podstawy,

* do 7 lat posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności, albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności - 60% podstawy,

* od 7 lat do 18 lat, umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich - 60% podstawy,

* od 7 do 18 lat, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności i umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o którym mowa w punkcie poprzednim -80% podstawy.

Mając na uwadze fakt, że utrzymanie placówek opiekuńczo-wychowawczych jak również finansowanie rodzin zastępczych należy do zadań własnych powiatu, w związku z powyższym należy szukać jak najbardziej racjonalnych rozwiązań tego zadania.

Jednym z nich jest zlecenie w drodze konkursu prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym.

Nie należy się spodziewać, że możliwe jest, aby zostały zupełnie wykreślone z naszej rzeczywistości placówki typu domy dziecka. Jednak wskazane byłoby, zarówno ze względów psychologicznych jak i finansowych, aby przekształcić je w rodzinne formy opieki nad dzieckiem typu:

- . rodzinne domy dziecka,
- . pogotowia rodzinne,
- . rodziny zastępcze,
- . zawodowe, wielodzietne rodziny zastępcze,

VI. Organizowanie procesu usamodzielniania się wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych

W przepisach prawnych usamodzielnienie określone jest jako proces wychowawczy. Sam pobyt dziecka w placówce lub rodzinie zastępczej winien wiązać się z ustawicznym nabywaniem przez nie umiejętności do samodzielnego życia. Procesowi usamodzielniania podlegają pełnoletni wychowankowie opuszczający całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze oraz niektóre typy placówek.

Głównym aktem prawnym, który określa warunki przyznawania pomocy jest ustawa o pomocy społecznej oraz rozporządzenie w sprawie zasad przyznawania tej pomocy.

Rodzina czy placówka powinna mieć własną koncepcję wychowania, w tym usamodzielnienia wychowanka, którą można by korygować w ramach udzielenia jej wsparcia. Zagadnienie usamodzielnienia winno być między innymi przedmiotem szkoleń poprzedzających ustanowienie rodziny zastępczej.

W rozporządzeniu o placówkach opiekuńczo-wychowawczych przygotowanie wychowanka do samodzielności określono jako jeden z głównych celów podejmowanych wobec niego działań. Doświadczenia lat ubiegłych wykazały, że niejednokrotnie dla

wychowanków przebywających dłuższy czas w placówce, usamodzielnienie wiąże się z dniem, w którym otrzyma wyprawkę i opuszcza placówkę. Nie daje to gwarancji, że wychowanek poradzi sobie w prostych pracach domowych, prostych sprawach życiowych, racjonalnie będzie wydawał otrzymywane środki finansowe i będzie potrafił samodzielnie załatwiać swoje sprawy urzędowe. Dlatego dużym poparciem winny się cieszyć inicjatywy tworzenia autonomicznych grup mieszkaniowych dla wychowanków domów dziecka, oraz pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielniającej się młodzieży.

Proces ten oparty powinien być na maksymalnej aktywności podopiecznych pod dyskretnym okiem opiekuna. Dorosłość powinna być rozumiana przez wychowanków jako większy margines swobody, ale w powiązaniu z pełną odpowiedzialnością za podjęte działania i decyzje.

Organizowanie tego typu opieki nad dzieckiem pozwoli na dobre przygotowanie dzieci do pozytywnego i bezpiecznego wejścia w dorosłe życie. Takim celom mają służyć działania podjęte przez placówki, a w szczególności umieszczanie w indywidualnych planach pracy z dzieckiem zadań służących przygotowaniu do samodzielności.

Ponadto zgodnie z przyjętymi w planach działaniami, koniecznym będzie zorganizowanie szkoleń warsztatowych dla pracowników pedagogicznych i socjalnych tych placówek, które powinno dotyczyć:

- wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego placówki,
- opracowania i wprowadzenia indywidualnych planów pomocy dziecku i rodzinie.

W domach dziecka rozpoczęty został proces zmian w dziedzinie metod pracy wychowawczej.

Nadrzędnym celem pracy stał się powrót wychowanków do rodzin biologicznych oraz praca nad przygotowaniem dziecka do samodzielności. Założenia pracy wychowawców oparte są na trzech priorytetach:

1. tworzenie warunków jak najbardziej zbliżonych do rodzinnych,
2. budowanie zaufania do wychowawców,
3. zorganizowanie przemyślanych działań w stosunku do wychowanków aby osiągnąć zamierzone cele.

Taka organizacja pracy wychowawców i wychowanków pozwala wypracować nowe formy i metody pracy.

Na pomoc finansową w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem mogą liczyć pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których zostali umieszczeni na podstawie postanowienia Sądu.

Wobec osób pełnoletnich, które chcą się usamodzielnąć rozpoczyna się proces usamodzielnienia.

Proces usamodzielnienia:

1. wyznacza się opiekuna usamodzielnienia - na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletniości przez wychowanka,
2. program usamodzielnienia opracowuje wychowanek wraz z wyznaczonym opiekunem usamodzielnienia,
3. osoba usamodzielniana składa do Starosty za pośrednictwem dyrektora PCPR wniosek o usamodzielnienie i przyznanie pomocy,
4. pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w celu ustalenia warunków materialnych i bytowych wychowanka po opuszczeniu przez niego placówki.

Wychowankowie po dopełnieniu wszystkich warunków określonych w ustawie, mogą otrzymać pomoc pieniężną na usamodzielnienie, pomoc na kontynuowanie nauki, oraz jednorazową pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Wychowankowie, którzy kontynuują naukę, mogą uzyskać miesięczną pomoc w wysokości : 30 % podstawy - 1.647 zł.

Na początku każdego semestru muszą dostarczyć zaświadczenie ze szkoły

o kontynuowaniu nauki. Na pomoc tą mogą liczyć do dnia ukończenia nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia.

W roku 2006 z pomocy na kontynuowanie nauki skorzystało 58 wychowanków rodzin zastępczych, 9 wychowanków złożyło wnioski i otrzymało pomoc na usamodzielnienie w formie pieniężnej, 8 wychowanków otrzymało pomoc w formie rzeczowej.

Jednorazowej pomocy na kontynuowanie nauki udziela starosta właściwy ze względu na pobyt dziecka przed umieszczeniem go w rodzinie zastępczej lub placówce.

Pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i znalezienia zatrudnienia udziela starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Oprócz różnych form pomocy finansowej bardzo ważna jest pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wychowankowie rodzin zastępczych mają trochę łatwiejszą sytuację, ponieważ najczęściej mogą mieszkać nadal ze swoimi rodzicami.

Natomiast wychowankowie placówek, jeżeli skończą naukę, bądź z własnej woli po uzyskaniu pełnoletności chcą opuścić placówkę, mają duże problemy ze znalezieniem mieszkania. Najczęściej nie mogą bądź też nie chcą wracać do domów rodzinnych, z których zostali zabrani przed wielu laty.

Dlatego bardzo ważne jest, aby podejmować działania zabezpieczające wychowankom opuszczającym placówki możliwości zamieszkania w wynajętym, bądź rotacyjnym mieszkaniu, co jest warunkiem pozwalającym na rozpoczęcie samodzielnego życia.

Ważne jest nawiązywanie porozumień z organizacjami pozarządowymi, które z uwagi na fakt, że mają dodatkowe możliwości pozyskiwania środków finansowych, mogą okazać się ważnym partnerem w rozwiązywaniu problemów społecznych.

PCPR szukając racjonalnych rozwiązań nawiąże współpracę z Towarzystwem "Nasz Dom", które to zajmuje się dofinansowywaniem nowych rodzinnych domów dziecka, rodzin zawodowych, tworzonych grup mieszkaniowych i innych autonomicznych domów dla dzieci, jak również poszuka innych partnerów pozainstytucjonalnych.

W nawiązaniu do tworzenia mieszkań chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 8 grudnia 2006r. (Dz. u. Nr 251, poz. 1844) o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, należy rozpatrzyć możliwość utworzenia takich mieszkań przez powiat, np. na bazie lokali stanowiących własność powiatu.

Podejmując się organizowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną należy kierować się zasadą mówiącą, że : usamodzielnienie jest celem każdego pomagania i stanowi najostrzejsze kryterium oceny skuteczności działań pomocowych.

VII. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem do różnych form opieki rodzinnej.

Tworząc lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną należy pamiętać, że najistotniejszą sprawą jest umacnianie rodziny naturalnej. Każda rodzina na skutek narastających problemów związanych z życiem (wielodzietność, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność) może w pewnym momencie potrzebować wsparcia i procy. Na taka pomoc powinna zawsze liczyć ze strony instytucji i placówek, które zakresem swojej działalności nastawione są na wspomaganie rodziny.

Nie zawsze jednak taka pomoc jest dostępna, bądź też nie każda rodzina zgadza się na wchodzenie osób postronnych w swoje życie. Doprowadza to do sytuacji, w której osobami szczególnie poszkodowanymi są dzieci. W takich sytuacjach często zachodzi konieczność ingerencji sądu w sprawy rodzinne. Należy jednak pamiętać, że oddzielenie dziecka od rodziców jest zawsze środkiem drastycznym, który powinien być zastosowany tylko wtedy, gdy inne środki zostały wykorzystane lub, gdy dziecko jest zagrożone. Tworząc lokalny program opieki nad dzieckiem i rodziną, należy więc przede wszystkim skupić się na podejmowaniu działań zmierzających do wsparcia i zachowania rodziny naturalnej. W sytuacjach, gdy niemożliwe jest zapewnienie opieki całkowitej ze strony rodziców

naturalnych, zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej opieka zastępcza ma być pewną formą usługi, wspierającą rodziny przechodzące kryzys spowodowany czynnikami zewnętrznymi (sytuacja ekonomiczno-społeczna) lub wewnętrznymi (choroba, bezrobocie).

Zmierzając do realizacji powyższych zamierzeń konieczne jest podjęcie pewnych działań, które pozwolą na uświadomienie społeczeństwu istoty problemu i przyczynia się do realizacji naszych zamierzeń.

Tworzenie alternatywnych rozwiązań wobec konieczności umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, należy rozpocząć od:

- zapoznania osób zainteresowanych problemem dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki ze strony rodziców naturalnych z istotą i funkcją rodziny zastępczej,
- wytworzenia pozytywnej atmosfery wokół tego typu opieki zastępczej, przejawiającej się w organizowaniu spotkań i konferencji, podczas których problem ten zostanie poruszony,
- pozyskiwanie kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Dobierając osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, należy skrupulatnie dokonywać ich weryfikacji, aby uniknąć kwalifikowania do tej roli osób, które w zamiarze podjęcia się tego zadania widziałyby jedynie osiągnięcie korzyści materialnych.

Niezmiernie ważne jest odpowiednie przygotowanie i przeszkolenie kandydatów na rodziców zastępczych. Przeszkolenie to powinno być przeprowadzone przez przygotowane do tego zadania osoby i instytucje: między innymi ośrodki adopcyjno - opiekuńcze, spełniające wymogi dotyczące: odpowiednich kwalifikacji oraz zakresu programowego. Przeszkoleni kandydaci do pełnienia roli rodzica zastępczego powinni otrzymać stosowne świadectwo ukończenia takiego szkolenia. Dysponując odpowiednio przygotowanymi osobami gotowymi do przyjęcia dziecka, można w porozumieniu z Sądem Rodzinnym zmierzać do ograniczania umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, i kierować je do innych form opieki, jakimi są: rodziny zastępcze, pogotowia rodzinne.

Tworząc lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną, należy pamiętać, iż nie umieszczanie dzieci w instytucjonalnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a w rodzinnych formach opieki zastępczej, jest bardziej korzystne dla dziecka z psychologicznego punktu widzenia, jak i pod względem ekonomicznym dla powiatu.

Należy jednak pamiętać, że osoby które wyrażają chęć podjęcia się roli rodziny zastępczej powinny spełniać kilka istotnych warunków:

- posiadać własne źródło dochodu, żeby pomoc przyznawana na utrzymanie dziecka służyła w całości dziecku i nie była źródłem utrzymania rodziny,
- przejść wymagalną kwalifikację i przeszkolenie,
- poddawać się okresowemu ocenianiu przez pracownika PCPR pod względem zasadności dalszego funkcjonowania oraz poprawności wykonywania powierzonych obowiązków.

Wiadomo jest, że ten kierunek polityki rodzinnej może przynieść oczekiwane efekty dopiero po wielu latach, gdyż nie jest możliwe nagłe przeniesienie wszystkich dzieci mieszkających w placówkach do rodzin zastępczych. Uzależnione jest to od przygotowania bazy alternatywnych rozwiązań dotyczących umieszczania dzieci nie w placówkach, a w innych formach opieki rodzinnej. Należy również brać pod uwagę fakt, że nie wszystkie dzieci chciałyby przejść z placówki do nie spokrewnionych rodzin zastępczych, co jest podyktowane różnymi względami.

Sąd Rodziny wydając postanowienie kieruje się główną zasadą „dobra dziecka”, dlatego warto podejmować racjonalne działania przede wszystkim w zakresie wspierania rodzin naturalnych, a w drugiej kolejności w tworzeniu rodzinnych form opieki zastępczej.

VIII. Zorganizowanie lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie

O konieczności podjęcia stosownych działań w kierunku utworzenia systemu pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie przemawiają dane liczbowe uzyskane z Punktu Interwencji Kryzysowej działającego przy PCPR oraz z Policji, które ukazują liczbę przeprowadzonych interwencji rodzinnych oraz porad i przeprowadzonych terapii. W 2007r. odnotowano 467 takich zdarzeń, w których często stroną poszkodowaną moralnie, psychicznie i fizycznie było dziecko. W wielu przypadkach dzieci te, ze względu na stan nietrzeźwości rodziców oraz panujące złe warunki socjalne w domu rodzinnym, nie miały zapewnionych odpowiednich warunków do życia.

O systemie pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie mówimy, gdy oferta pomocy zorganizowanej takim dzieciom na terenie miasta i powiatu spełnia trzy podstawowe warunki:

1. Pracownicy wszystkich placówek działających na rzecz dzieci na danym terenie włączeni są w proces pomagania dziecku poprzez:

- * rozpoznawanie przypadków krzywdzenia dzieci oraz zgłaszania ich odpowiednim organom, posiadają wiedzę z zakresu szybkiej interwencji w kryzysach rodzinnych,
- * znajomość zasad współpracy ze wszystkimi służbami i instytucjami, które uczestniczą w procesie pomocy,
- * posiadanie odpowiednich kompetencji do załatwiania sprawy,
- * gotowość włączenia się do współpracy.

2. Pomoc udzielana dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom jest interdyscyplinarna, co oznacza:

- * wspólne opracowywanie planu pomocy dziecku w sytuacji kryzysowej przez interdyscyplinarny zespół specjalistów: pedagoga szkolnego, lekarza pediatry, policjanta, psychologa, pracownika socjalnego, kuratora sądowego i innych koniecznych w danej sytuacji specjalistów,
- * wspólna realizacja zaplanowanego działania, podział ról, spotkania oceniające skuteczność podjętej pomocy.

3. Utworzona zostanie specjalistyczna placówka, której zadaniem będzie:

- * koordynacja działań poszczególnych służb społecznych pomagających dziecku krzywdzonemu i rodzinie,
- * udzielana będzie specjalistyczna pomoc dzieciom krzywdzonym, ofiarom przemocy rodzinnej.

W każdej sytuacji, aby skutecznie pomagać, w najbliższym otoczeniu dziecka - w szkole, przychodni zdrowia, w świetlicy, zatrudnieni tam pracownicy powinni posiadać wiedzę o przemocy w rodzinie i symptomach wskazujących na jej stosowanie oraz możliwości podjęcia natychmiastowych działań pomocowych.

Musi istnieć system wczesnego wykrywania stosowania przemocy wobec dziecka.

Bardzo istotną sprawą jest rozpoznanie terenu pod kątem funkcjonowania placówek i organizacji służących pomocą specjalistyczną w tym zakresie. Opracowanie programu pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie doznającej przemocy, wiąże się z wieloma aspektami, w szczególności:

- skalą danego problemu na terenie powiatu,
- możliwościami finansowymi powiatu,
- zasobem kadrowym i instytucjonalnym,
- systemem prawnym.

Podejmując się pewnych działań, musimy znać regulacje prawne dotyczące ochrony praw dziecka oraz jakie możliwości daje nam obowiązujące prawo. Aktami prawnymi regulującymi to zagadnienie są:

- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy - pozbawienie, ograniczenie, zawieszenie władzy rodzicielskiej,
- Kodeks Karny - art. 116, 134, 149, 175, 177, 185, 186, 187,
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Musimy również wiedzieć, jakie są akty wykonawcze poszczególnych resortów oraz wytyczne do działań w poszczególnych placówkach, z którymi będziemy współpracować.

Możliwości działań warunkuje również „klimat” panujący wokół problemu, który znajduje wyraz w kierunkach polityki społecznej władz państwowych, a w szczególności lokalnych.

Przystępując do realizacji przedsięwzięcia mającego na celu stworzenie lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie, ważne jest aby:

- program przeciwdziałania przemocy w rodzinie włączony był w programy gmin, w szczególności w działania Gminnych Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pozyskać samorządy gminne oraz sieć instytucji i organizacji do współpracy w procesie pomagania.

Chcąc osiągnąć powyższe założenia należy zorganizować z ewentualnymi współpracownikami:

- cykl spotkań,
- zebrań,
- konferencji.

Spotkania w gronie praktyków pozwolą poznać problemy występujące przy realizacji zadań.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie planuje organizację w/w spotkań:

- z przedstawicielami: sądów, policji, szkół, ośrodków pomocy społecznej, lekarzami, i pielęgniarkami szklonymi,
- z przedstawicielami władz samorządowych, w celu przybliżenia skali problemu, oraz nakreśleniu obranego kierunku działań,

Spotkania takie mogą przybrać formę:

- konferencji gminnych, na które oprócz władz samorządowych zapraszane będą osoby kierujące instytucjami i placówkami, z którymi zamierzamy współpracować, Wskazane jest, aby tego typu spotkania organizować w sposób cykliczny, gdyż ułatwi to współpracę pomiędzy podmiotami

Zamierzając stworzyć lokalny systemy pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie, PCPR prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym zatrudnieni specjaliści: psycholog kliniczny, prawnik, pracownik socjalny, socjolog oraz terapeuci udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej oraz prowadzą terapię indywidualną i grupową. Od października 2006r. realizujemy również program „Pomocy dla sprawcy przemocy”. W roku 2006r. PCPR zorganizowało szkolenie dla kuratorów sądowych, policjantów, pracowników socjalnych, socjalnych innych grup zawodowych zajmujących się pomaganiem ofiarom i sprawcom przemocy. Szkolenie przeprowadzili specjaliści z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Szczecinie.

Szkolenie to miało na celu:

- zapoznanie z szeroko pojętą problematyką przemocy w rodzinie,
- przybliżenie kompetencji poszczególnych instytucji zajmujących się pomocą osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc,

- zapoznanie z aktami prawnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Istotnym celem tych spotkań była integracja służb i instytucji lokalnych, niezbędna do podejmowania działań pomocowych na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Szkolenie to przyczyniło się do:

- przybliżenia wiedzy na temat przemocy,
- pozyskania zasobów kadrowych na terenie powiatu,
- zapoznania koniecznością organizowania lokalnego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Zamierzeniem jest aby w dalszym ciągu poszerzać wiedzę zaangażowanych osób w tym przedmiocie poprzez cykliczne szkolenia i przygotowywanie ich do podejmowania konkretnych działań. W roku 2007 program będzie kontynuowany.

Trzeba pamiętać, że tylko wówczas, gdy posiadać będziemy odpowiedni zasób wiedzy i umiejętności w pomaganiu, będziemy skuteczni dla tych, którzy tej pomocy potrzebują.

Powiatowe centrum pomocy rodzinie zgodnie z kompetencjami i nałożonymi ustawą zadaniami jest zobowiązane do udzielania szeroko pojętego poradnictwa rodzinnego oraz organizowania szkoleń w zależności od potrzeb środowiska lokalnego.

Realizując powyższe zadanie planuje się organizowanie i prowadzenie przez przygotowanych pracowników PCPR podstawowych szkoleń dla wybranych grup społecznych, w celu przybliżenia i uświadomienia istniejącego problemu, jakim jest narastająca patologia społeczna, między innymi:

- krzywdzenie dziecka,
- przemoc w domu i w szkole,
- uzależnienia,
- konsekwencje krzywdzenia dziecka dla jego rozwoju i dalszego funkcjonowania w społeczeństwie.

Innym aspektem, na który należy zwrócić uwagę tworząc lokalny system pomocy dziecku krzywdzonemu w rodzinie, są możliwości finansowe powiatu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorządy gminne i powiat mają obowiązek organizowania pomocy w szeroko rozumianych problemach związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków odurzających.

Szeroka uwaga winna być skierowana na problemy związane z przemocą w rodzinie, terapią dzieci i młodzieży uzależnionej i ich rodzin.

Wspólne finansowanie wspomnianego zadania i rozłożenie tych kosztów na poszczególne gminy powiatu, proporcjonalnie do liczby mieszkańców umożliwi:

- efektywniejszą realizację ustawowych obowiązków,
- zmniejszenie obciążenia budżetów gmin i powiatu w ogólnym rozrachunku realizacji tych zadań.

IX. Utworzenie zintegrowanej sieci poradnictwa specjalistycznego

Aby zapobiegać narastającej destrukcji społecznej, należy podjąć stosowne działania profilaktyczne i zaradcze. Istotą w tych zamierzeniach jest szeroko pojęta współpraca z wieloma instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służbami społecznymi itp. Bardzo ważne jest również stworzenie sieci poradnictwa rodzinnego i wsparcia rodzin dotkniętych patologią społeczną.

Zorganizowanie zintegrowanego poradnictwa specjalistycznego w zakresie wspierania rodzin, jest przedsięwzięciem bardzo trudnym z uwagi na ograniczone możliwości finansowe powiatu. Należy więc zastanowić się w jaki sposób, w oparciu o już istniejące zasoby ludzkie

i infrastrukturę, można rozpocząć organizowanie profesjonalnego poradnictwa specjalistycznego na terenie naszego powiatu.

W tym celu PCPR podjęło następujące działania zmierzające do zgromadzenia szczegółowych informacji o wszystkich placówkach, instytucjach i organizacjach pozarządowych, które w swoich zadaniach statutowych nastawione są na niesienie pomocy poprzez fachowe poradnictwo.

Przez pracownia PCPR został opracowany i będzie przekazany w formie elektronicznej na stronach internetowych powiatu, Informator "Gdzie szukać pomocy", jest to wykaz placówek, instytucji, jednostek, służb i organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej na terenie Powiatu Gryfińskiego.

Informator ten będzie codziennym, niezbędnym narzędziem pracy wszystkich profesjonalistów pomagającym dzieciom i rodzinie w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych.

Wiedza o instytucjach z naszego terenu ukierunkuje również nasze działania mające na celu integrację sieci instytucji, co jest podstawą do interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie.

Pozwoli wyodrębnić instytucje szkoleniowe, pokaże partnerów, na których możemy liczyć od początku naszych działań.

Uważam, że najlepszym rozwiązaniem będzie budowanie sieci poradnictwa poprzez pozyskiwanie specjalistów pracujących w wielu placówkach na terenie naszego powiatu i to jest:

- Domów dziecka,
- Poradni pedagogiczno-psychologicznych,
- Domów pomocy społecznej,
- Ośrodków pomocy społecznej,
- Szkół,
- Policji,
- Sądu,
- Urzędu pracy,
- PCPR
- Gminnych Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Stowarzyszenia Rodziców Dzieci Uzależnionych "Powrót z U",
- Innych organizacji i instytucji.

Szczególnie cennym partnerem są organizacje pozarządowe. Ich członkowie to często specjaliści różnych dziedzin., pracujący w tych organizacjach na zasadzie wolontariatu. Ponadto organizacje pozarządowe mają możliwość pozyskiwanie środków pozabudżetowych na działalność i rozwiązywanie problemów społecznych.

Podjęcie powyższych działań wymaga profesjonalnego skoordynowania posiadanego potencjału. W celu utworzenia zintegrowanego systemu poradnictwa specjalistycznego, w tym między innymi służącego dziecku krzywdzonemu i rodzinie działa przy PCPR Punkt Interwencji Kryzysowej, natomiast w Domu Dziecka w Binowie uruchomiono 3 miejsca interwencyjne. Dzięki współpracy z różnymi służbami społecznymi w Punkcie tym prowadzone są codzienne dyżury poradnictwa specjalistycznego.

Osoby zgłaszające się mogą uzyskać pomoc i porady w zakresie:

- prawnym,
- pedagogicznym,
- psychologicznym,
- socjalnym,

oraz uczestniczyć w terapii indywidualnej lub grupowej, a także skorzystać z porad dotyczących uzależnień.

Rozbudowując sieć poradnictwa specjalistycznego, PCPR planuje nawiązać współpracę z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

i Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Most" itp. w celu udzielania porad i wsparcia osobom, które zetknęły się z problemem niepełnosprawności w swojej rodzinie. Przeszkolone osoby udzielać będą porad i pomocy w zakresie problemów:

- niepełnosprawności,
- uzależnień,
- problemów rodzinnych,
- przemocy domowej.

W celu ujednoczenia podejmowanych działań w zakresie organizowania poradnictwa specjalistycznego, zamierzeniem jest utworzenie sieci lokalnej poradnictwa, wypracowanie wspólnych kierunków działań. Pomocne w tych zamierzeniach będzie dokładne określenie struktur i zakresu działalności poszczególnych instytucji znajdujących się na terenie powiatu, służących pomocą rodzinie.

Ustalenie wzajemnej zależności, zakresu oraz zasad współdziałania pomiędzy tymi podmiotami, daje szansę na efektywne działania w zakresie tworzenia sieci poradnictwa specjalistycznego, dostosowanego do potrzeb środowiska lokalnego i bazującego na posiadanym potencjale lokalnym.

X. Przewidywane efekty

1. Realizacja programu opieki nad dzieckiem i rodziną daje gwarancję racjonalnego podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i rodzin.
2. Zgodność kierunków działań planowanych do realizacji w lokalnym programie z priorytetami zawartymi w wojewódzkim powiatowym programie opieki nad dzieckiem i rodziną zwiększa szanse na pozyskiwanie z rezerwy celowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dodatkowych środków budżetowych.
3. Zamierzenia zawarte w lokalnym programie opieki nad dzieckiem gwarantują utworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny skierowanego na eliminowanie dysfunkcyjności wychowawczej rodziny, rozwoju poradnictwa specjalistycznego, terapię rodzin, a także poprawę standardu wychowania i opieki w placówkach świadczących pomoc całodobową oraz w placówkach wsparcia dziennego.
4. Przechodząc z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem do różnych form opieki rodzinnej, mamy możliwość przekształcania dużych i kosztownych w utrzymaniu placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne, wystandaryzowane i w placówki rodzinne. Skutkiem takiego działania będzie rozłożenie kosztów związanych z utrzymaniem tych placówek na inne źródła dochodu, w tym również pozabudżetowe.
5. Umieszczając dzieci nie w placówkach a w różnych formach opieki zastępczej, wybieramy najbardziej korzystną dla dziecka formę opieki.
6. Organizowanie pomocy w zakresie realizacji procesu usamodzielniania się wychowanków rodzin zastępczych czy opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, daje gwarancję na odpowiednie przygotowanie młodych ludzi do wkroczenia w życie, które łączy się z przejściem na siebie odpowiedzialności za podejmowane decyzje.
7. Dobrze przygotowana młodzież z dniem opuszczenia placówki czy rodziny zastępczej pozytywnie zaistnieje w życiu społecznym.
8. Organizując w ramach lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu, miejsc interwencyjnych zapewniających całodobowe schronienie ofiarom przemocy domowej, oraz fachową pomoc i poradnictwo osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, stwarzamy możliwość czasowego oddalenia się ofiar od sprawcy i podjęcia stosownych w danej sytuacji działań .
9. Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami, placówkami i służbami społecznymi w zakresie podejmowania wspólnych działań na rzecz dobra dziecka i rodziny, pozwoli na efektywne rozwiązywanie zaistniałych problemów społecznych.
10. Ponieważ środki budżetowe powiatu są niewystarczające na zabezpieczenie w pełni

potrzeb w zakresie rozwiązywania różnych problemów społecznych między innymi dotyczących organizowania poradnictwa i terapii rodzin, niezwykle istotną kwestią jest zawieranie porozumień o współpracy z podmiotami niepublicznymi. Efektem tego działania może być pozyskiwanie dodatkowych środków ze źródeł pozabudżetowych na realizację tych zadań.

11. Aktywizacja młodzieży i osób starszych czujących potrzebę działania na rzecz osób potrzebujących pomocy może przynieść obustronne korzyści:
  - młodzież zaangażowana w wolontariat będzie miała okazję zapoznać się z problemami społecznymi oraz pozytywnie reagować na ludzkie problemy, przez co doceni swoją pozycję w społeczeństwie.
  - zagospodarowując swój wolny czas w pożyteczny sposób, młodzi ludzie odciągnięci zostaną od złej drogi życiowej,
  - osoby starsze, które podejmą aktywne działania na rzecz osób drugich, bardziej potrzebujących pomocy, odzyskają wiarę we własne siły i znajdą swoje miejsce w społeczeństwie

W obliczu tak wielu zagrożeń współczesnego świata, rosnącego bezrobocia oraz utraty wiary w powodzenie planów życiowych młodych ludzi, bardzo ważnym jest wzajemne wspieranie się w podejmowaniu wszelkich działań zmierzających do poprawy relacji pomiędzy ludźmi oraz wspomaganie najbardziej potrzebujących.

Niejednokrotnie wiara w powodzenie i optymizm życia codziennego jest głównym bodźcem do działania i pozwala osiągnąć zamierzony cel. Dlatego podejmując się tworzenia nowych rozwiązań dotyczących ciągle pojawiających się problemów społecznych, przy równoczesnym braku odpowiednich środków finansowych na realizację tych zadań, należy wszelkie podejmowane działania opierać na istniejącym w środowisku potencjale społecznym i podejmować się wspólnej realizacji określonych zadań.

XI. Planowane źródła finansowania

1. Dotacje celowe z budżetu państwa.
2. Dotacje z funduszy celowych.
3. Dochody własne gmin i powiatu.
4. Środki finansowe Gminnych Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Środki pozabudżetowe pozyskiwane przy współpracy z podmiotami niepublicznymi.
6. Sponsorzy i inne źródła.

XII. Koordynator i uczestnicy programu

Ze względu na to, że realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej powiatu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, pełnić ono będzie funkcję koordynatora "Lokalnego programu opieki nad dzieckiem i rodziną".

Do współpracy w realizacji przyjętych w programie zamierzeń i określonych kierunków działań przewidziane jest uczestnictwo wszystkich instytucji i podmiotów niepublicznych działających w sferze pomocy dziecku i rodzinie.

XIII. Zakończenie

1. W zakresie przechodzenia z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem i rodziną do rodzinnej opieki zastępczej:
  - opracowane zostały programy naprawcze placówek opiekuńczo-wychowawczych,
  - opracowane zostaną nowe regulaminy organizacyjne tych placówek,

- przygotowana zostanie dokumentacja do zlecenia prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych podmiotom niepublicznym,
- przeszkolona zostanie kadra tych placówek w zakresie podejmowania nowych form pracy z dzieckiem i rodziną oraz działań w zakresie interwencji kryzysowej,
- w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze zostaną zorganizowane konferencje na temat rodzicielstwa zastępczego,
- nastąpi nawiązanie ścisłej współpracy z mediami lokalnymi w celu propagowania rodzicielstwa zastępczego,
- odbywać się będą cykliczne szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze jak również szkolenia i poradnictwo dla zawiązanych i działających rodzin zastępczych,
- podtrzymana będzie ścisła współpraca z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi, i poradniami pedagogiczno-psychologicznymi,
- rozszerzone będą formy pracy socjalnej z rodziną zastępczą i naturalną w celu ich wsparcia.

2. W zakresie organizowania lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu:

- przy współpracy z OPS należy sporządzić diagnozę środowiska - zapotrzebowanie na poradnictwo rodzinne,
- pozyskać do współpracy instytucje i podmioty niepubliczne działające na rzecz pomocy dziecku i rodzinie,
- rozszerzyć działalność Punktu Interwencji Kryzysowej,
- utworzyć przy domach dziecka punkty interwencji kryzysowej,
- zabezpieczyć co najmniej 5 miejsc hostelowych, zapewniających całodobową opiekę,
- świadczyć usługi terapeutyczne dla dziecka i rodziny,
- przygotować "Niebieski pokój" do przesłuchań dzieci krzywdzonych, (w nowej siedzibie PCPR).

3. W zakresie tworzenia zintegrowanej sieci poradnictwa rodzinnego:

- opracować „Informator" Gdzie szukać pomocy",
- przy współpracy organizacji pozarządowej " Powrót z U, od listopada 2006r. przy PCPR uruchomiono punkt informacyjno-konsultacyjny dla rodzin i dzieci uzależnionych (punkt działa 2x w tygodniu),
- zorganizować poradnictwo i wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzin biologicznych,
- przeprowadzać szkolenia dla pedagogów szkolnych i innych pracowników zajmujących się pomocą dziecku krzywdzonemu,
- praca ciągła - indywidualne konsultacje z zakresu poradnictwa rodzinnego.

Dalsze działania w zakresie tworzenia lokalnego systemu opieki nad dzieckiem krzywdzonym i rodziną przewidziane są do realizacji w kolejnych latach, jednakże ich efekt w dużym stopniu zależy będzie od posiadanych środków finansowych na te zadania jak również od zaangażowania się w niesienie pomocy podmiotów niepublicznych.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE REALIZACJI „POWIATOWEGO PROGRAMU DOTYCZĄCEGO KIERUNKÓW ZMIAN W POWIECIE GRYFIŃSKIM W ZAKRESIE TWORZENIA LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ NA LATA 2007-2010”

<i>Cel operacyjny</i>	<i>Działania</i>	<i>Realizator</i>	<i>Podmioty współpracujące</i>	<i>Termin realizacji</i>
I. Reorganizacja i przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w placówki wielofunkcyjne	1. szkolenie kadry pedagogicznej i socjalnej w zakresie nowych form pracy nad dzieckiem i rodziną.	* Domy Dziecka	* PCPR	* praca ciągła, * 2007-2010
	2. Tworzenie na terenie miast: * samodzielnych grup mieszkaniowych dla wychowanków domów dziecka (kupno, dzierżawa 2 mieszkań, wyposażenie) * mieszkania dla usamodzielnionych wychowanków (adaptacja lokalu na mieszkanie).	* Zarząd Powiatu, * PCPR, * Domy Dziecka	* Gminy, * Spółdzielnie mieszkaniowe, * Organizacje pozarządowe, * inne podmioty niepubliczne, * prywatni sponsorzy.	* 2007-2010
	3. Rozszerzenie form pracy placówek: * utworzenie młodzieżowej grupy wsparcia, * wprowadzenie działalności "pedagoga rodzinnego"	* PCPR, * Domy Dziecka	* organizacje pozarządowe, * wolontariat	* 2007
	4. Prace interwencyjne na terenie placówek.	* Domy Dziecka	* prywatni sponsorzy	* 2007-2010

II. Organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania się wychowanków opuszczających niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych	1. Pomoc w podjęciu kontynuowaniu nauki: * stworzenie bazy danych szkołach, * pomoc w wyborze szkoły, * wypłacanie pomocy finansowej na kontynuowanie nauki.	* Domy Dziecka * PCPR	* szkoły * ośrodki kształcenia, * poradnie pedagogiczno-psychologiczne,	* do 30 maja każdego roku * praca ciągła
	2. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich lokali mieszkalnych: * pozyskiwanie mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków, * pomoc osobie uczącej się w znalezieniu miejsca w internacie, bursie lub stacji, * pokrycie kosztów związanych z zakwaterowaniem.	* PCPR	* samorząd lokalny, * organizacje pozarządowe, * placówki oświatowe, * prywatni sponsorzy.	* praca ciągła
	3. Pomoc w integracji ze środowiskiem: * praca socjalna z wychowankiem i rodzinami, * organizowanie szkoleń w tym zakresie, * motywowanie do podjęcia i Kontynuowania dalszej nauki,	* PCPR	* PUP * OPS	* praca ciągła

	współpraca z PUP). 4. Zabezpieczenie i wypłacenie przysługujących świadczeń: * udzielenie jednorazowej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie * wypłata pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, * pozyskiwanie środków na wyprawkę rzeczową dla wychowanków	* PCPR	*organizacje pozarządowe * kościoły * OPS * inne osoby fizyczne i prawne	* praca ciągła
III. Przechodzenie z instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem do różnych form rodzinnej opieki zastępczej	I.Kontynuacja działań w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny: adopcyjnej, zastępczej, * spotkania, konferencje, * akcje medialne.	* PCPR	* media lokalne, * organizacje Pozarządowe	* praca ciągła
	2. Przeszkolenie 2 pracowników PCPR do pełnienia funkcji trenera rodzin zastępczych.	* PCPR		* 2007
	3. Utworzenie 1 rodziny działającej w charakterze pogotowia rodzinnego (lub rodziny zastępczej sprawującej opiekę nad dziećmi w wieku od 0 do 1 r.ż.)	* PCPR	* osoby fizyczne	* 2007

	5. Utworzenie rodziny specjalistycznej.	* PCPR	* osoby fizyczne	* 2007
	6. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.	* PCPR	* organizacje pozarządowe	* 2007
	7. Zlecenie innym podmiotom prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.	* Zarząd Powiatu, * PCPR	* organizacje pozarządowe	* 2007-2010
IV. Organizowanie lokalnego systemu pomocy dziecku krzywdzonemu	I. Rozszerzenie form działalności PIK: * utworzenie zespołu interdyscyplinarnego profesjonalistów do prowadzenia działań interwencyjnych w środowisku lokalnym, * wprowadzenie dyżurów pedagoga rodzinnego.	* PCPR	* domy dziecka, * poradnie pedagogiczno-psychologiczne, * służby społeczne; policja, sąd, pedagogzy szkolni.	* 2007-2010
	2. Podpisanie porozumień z gminami w zakresie dofinansowania działalności OIK: * polepszenie jakości świadczonych usług hotelowych: - 5 miejsc	* Zarząd Powiatu, * PCPR	* miejsko-gminne komisje ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, * organizacje pozarządowe.	* 2007-2010 * praca cykliczna

V. Tworzenie zintegrowanej sieci poradnictwa rodzinnego	1. zatrudnienie w PCPR na psychologa oraz pedagoga rodzinnego do prowadzenia poradnictwa i terapii rodzin.	* PCPR		*2007-2010
	2. Tworzenie na terenie poszczególnych gmin punktów poradnictwa rodzinnego-dyżury	*PCPR	* organizacje pozarządowe, * parafie, * szkoły.	* 2007-2010
	3. Utworzenie bazy danych o instytucjach i placówkach świadczących pomoc rodzinie	* PCPR	* OPS, *organizacje pozarządowe	* 2007
	4. Rozszerzenie form pracy z dzieckiem i rodziną w zakresie utrzymania więzi rodzinnych i zapobiegania patologiom społecznym: * realizacja programu "Dzieci ulicy", * organizowanie spotkań szkoleniowych dla rodziców.	* placówki kulturalno-oświatowe, * organizacje pozarządowe	* PCPR	* 2007-2010 praca ciągła
		* organizacje pozarządowe		
		* organizacje pozarządowe	* PCPR	* 2007-2010